A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2004. október 11.)

az élelmiszerekben található dioxinok és dioxinjellegű PCB-k háttérszintjeinek ellenőrzéséről

(az értesítés a B(2004) 3462. számú dokumentummal történt)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2004/705/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 211. cikke második francia bekezdésére,

mivel:

(1) Az élelmiszerekben előforduló egyes szennyező anyagok legmagasabb értékének meghatározásáról szóló 466/2001/EK bizottsági rendelet [1] megállapítja az élelmiszerekben található dioxin legmagasabb szintjeit.

(2) Bár toxikológiai szempontból minden szint alkalmazható a dioxinokra, a furánokra és dioxinjellegű PCB-kre, felső szinteket csak a dioxinokra és a furánokra állapítottak meg, a dioxinjellegű PCB-kre nem, ugyanis ez utóbbi előfordulásáról csak igen korlátozott információ áll rendelkezésre. A fent említett rendelet előírja a felső értékek felülvizsgálatát, amit elsőként legkésőbb 2004. december 31-én kell elvégezni a dioxinok és a dioxinjellegű PCB-k előfordulásának új adatainak fényében, különös tekintettel a dioxinjellegű PCB-k bevonására a szintek megállapítása során.

(3) A 466/2001/EK rendelet legkésőbb 2006. december 31-ig a dioxinok és dioxinjellegű PCB-k felső szintjeinek újabb felülvizsgálatát írja elő azzal a céllal, hogy a felső szintek értékét jelentősen csökkentse.

(4) Az egész Európai Közösségben az élelmiszerek lehető legszélesebb körében a dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k előfordulásáról megbízható adatokat szükséges gyűjteni annak érdekében, hogy jól láthassuk az élelmiszerekben található anyagok háttérben való előfordulásának időbeli tendenciáit.

(5) A dioxinok, furánok, dioxinjellegű PCB-k és nem-dioxinjellegű PCB-k előfordulása közötti összefüggés fontos, de nem teljesen ismert. Ezért helyénvaló a kiválasztott mintákat a nem-dioxinjellegű PCB-k esetében is megvizsgálni, amennyiben lehetséges.

(6) A takarmányokban és élelmiszerekben található dioxinok, furánok és PCB-k előfordulásának csökkentéséről szóló, 2002. március 4-i 2002/201/EK bizottsági ajánlás [2], azt javasolja, hogy a tagállamok az élelmiszerekben található dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k előfordulását élelmiszer-előállításuk és -fogyasztásuk arányában szúrópróbaszerűen ellenőrizzék. Ezt az ellenőrzést az Élelmiszerlánc- és Állat-egészségügyi Állandó Bizottság által meghatározott részletes iránymutatásokat követve kell végrehajtani. Ezek az iránymutatások az egész Európai Unióban magas szintű egységesség biztosítása érdekében többek között a minimális gyakorisággal és az eredmények jelentésének formájával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazzák.

(7) Fontos, hogy ezekről az adatokról a Bizottság rendszeresen jelentést kapjon. A Bizottság biztosítja ezeknek az adatoknak egy olyan adatbázisba történő összegyűjtését, amely elérhető lesz a nyilvánosság számára.

(8) A Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia 2004. május 1-én csatlakozott az Európai Közösséghez. Helyénvaló, hogy az új tagállamok a lehető leghamarabb részt vehessenek a megfigyelési programban. Bebizonyosodott azonban, hogy az új tagállamok számára helyénvaló átmeneti intézkedést hozni, és hogy részletes minimális gyakoriság az élelmiszerekben található dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k előfordulásának szúrópróbaszerű ellenőrzéséhez az új tagállamok számára pillanatnyilag nem ajánlott,

AJÁNLJA,

1. hogy a tagállamok 2004-től egészen 2006. december 31-ig az útmutatásként az I. mellékletben felvázolt, évente elemzésre kerülő minták javasolt minimális gyakoriságának felhasználásával hajtsák végre az élelmiszerekben található dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k háttérben való előfordulásának ellenőrzését. A minták gyakoriságát a szerzett tapasztalat fényében minden évben felül kell vizsgálni;

[1] HL L 77., 2001.3.16., 1. o. A legutóbb a 2004. április 13-i 684/2004/EK bizottsági rendelettel (HL L 106., 2004.4.15., 6. o.) módosított rendelet.

[2] HL L 67., 2002.3.9., 69. o.

2. hogy a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia a lehető leghamarabb részt vehessen az élelmiszerekben található dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k előfordulására irányuló megfigyelési programban. A Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia által évente vizsgálatra kerülő minták gyakorisága 2005-től kezdődően kerül megállapításra;

3. hogy a tagállamok rendszeresen a Bizottság rendelkezésére bocsátják a II. mellékletben szereplő információval és formában az összegyűjtött adatok adatbázisát. Helyénvaló, hogy az előző években az élelmiszerek dioxintartalmának hatósági ellenőrzésére és a dioxinszerű PCB-k meghatározására szolgáló mintavételi és vizsgálati módszerek megállapításáról szóló, 2002. július 26-i 2002/69/EK bizottsági irányelv [1], által meghatározott követelményeknek megfelelő vizsgálati módszerrel begyűjtött adatokat és a háttérszinteket szintén rendelkezésre bocsássák;

4. hogy a tagállamok lehetőség szerint az azonos mintákban található nem dioxinjellegű PCB-ken is hajtsák végre a vizsgálatot.

Kelt Brüsszelben, 2004. október 11-én.

a Bizottság részéről

David BYRNE

a Bizottság tagja

[1] HL L 209., 2002.8.6., 5. o. A 2004/44/EK bizottsági irányelvvel (HL L 113., 2004.4.20., 17. o.) módosított irányelv.

I. MELLÉKLET

Táblázat: az évente megvizsgálandó élelmiszerminták javasolt minimális számának áttekintése. A minták megoszlása minden országban a termelésen alapul. Különös hangsúlyt fektettünk azokra az élelmiszerekre, amelyek esetében a dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k háttérszintjében nagy ingadozás várható. Ez különösen a halak esetében jellemző.

Ország (*)	N (1)	Húsok és húsipari termékek (2)					Halak és halászati termékek (3)		Tej és tejipari termékek (4)		Tojás (5)		Olajok és zsírok (6)			Zöldség- és gyümölcsfélék és gabonafélék (7)		
		Marha	Sertés	Birka	Szárnyasok	Máj	Halak	Az akvakultúra termékei	Tej	Vaj/sajt/joghurt	Tojás	Nem – nagyüzemi	Állati	Növényi	Hal/táplálékkiegészítők	Zöldségek	Gyümölcs	Gabonafélék
Belgium	53	4	4	2	4	3	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2	2
Dánia	66	3	5	2	3	3	15	5	3	3	3	3	2	3	6	3	2	2
Németország	147	13	13	3	6	7	7	5	14	14	10	11	12	14	4	4	2	8
Görögország	55	2	2	7	3	2	4	7	3	3	3	3	2	3	3	4	2	2
Spanyolország	151	7	9	11	7	6	33	16	3	3	7	7	4	10	5	9	10	4
Franciaország	168	14	8	5	15	11	18	16	12	14	12	6	6	6	3	6	4	12
Írország	61	7	3	3	3	3	9	3	3	5	3	3	2	3	4	3	2	2
Olaszország	126	10	5	5	8	5	8	14	6	3	8	15	3	7	3	12	10	4
Luxemburg	30	2	2	1	2	1	3	1	3	3	3	2	1	1	2	1	1	1
Hollandia	88	6	6	3	6	4	14	7	5	6	7	3	3	7	3	4	2	2
Ausztria	52	4	4	2	3	2	3	3	3	3	3	7	2	3	3	3	2	2
Portugália	51	3	3	3	4	2	6	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
Finnország	45	3	3	2	2	1	4	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2
Svédország	54	3	3	2	3	2	10	3	3	3	3	3	2	3	4	3	2	2
Egyesült Királyság	113	7	4	10	10	4	24	12	7	4	7	3	3	5	4	3	2	4
EU összesen	1 260	88	74	59	79	56	161	101	74	74	78	75	49	75	53	64	47	53
Izland	67	2	2	1	2	1	29	2	3	3	3	2	1	1	12	1	1	1
Norvégia	125	3	3	2	3	3	46	28	3	3	3	3	3	3	10	3	3	3
EGK összesen	1 452	93	79	62	84	60	236	131	80	80	84	80	53	79	75	68	51	57

(*) A Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia 2004. május 1-én csatlakozott az Európai Közösséghez. Helyénvaló, hogy az új tagállamok a lehető leghamarabb részt vehessenek a megfigyelési programban. Bebizonyosodott azonban, hogy az új tagállamok számára helyénvaló átmeneti intézkedést hozni, és ezért részletes minimális gyakoriság az élelmiszerekben található dioxinok, furánok és dioxinjellegű PCB-k előfordulásának szúrópróbaszerű ellenőrzéséhez ezen államok számára nem ajánlott.

Magyarázat a táblázathoz

(1) A táblázatban feltüntetett számadatok minimális értékek. Felkérjük a tagállamokat, hogy vegyenek több mintát. A többletminták lehetőség szerint azokból az élelmiszer-kategóriákból kerüljenek ki, amelyek jelentősen hozzájárulnak az expozícióhoz: azaz a húsokból és húsipari termékekből, halakból és tejtermékekből (termelői tej).

(2) Húsok és húsipari termékek: a fent említett kategóriákon túl bizonyos mennyiségű mintát lóhúsból, kecskehúsból, nyúlhúsból és bizonyos mértékben vadhúsból is venni kell.

(3) Halak és halászati termékek: a vadon élő halak és az akvakultúra mintáit fajok szerint fel kell osztani a fogás és a termelés (az akvakultúra esetében) arányában. Iránymutatásként a halak és halászati termékek fogásáról és termeléséről szóló fajonkénti adatok felhasználásra hozzáférhetők a „Tények és adatok a közös halászati politikában – a közös halászati politika alapadatai" című kiadványban (Európai Közösségek, 2001).

Ezen adatok alapján az alábbi módon adható meg a különféle halfajok és halászati termékekből veendő minták száma iránymutatásként:

Fogások (tagállamok számára > 10 minta javasolt)

Dánia: 15 minta ⟶ 4 hering, 4 kékkagyló, 7 egyéb

Spanyolország: 33 minta ⟶ 7 csíkoshasú tonhal, 4 szardínia, 5 sárgaúszójú tonhal, 2 fattyúmakréla, 2 nagy szemű tonhal, 13 egyéb

Franciaország: 18 minta ⟶ 3 csíkoshasú tonhal, 3 sárgaúszójú tonhal, 2 szardínia, 2 fattyúmakréla, 2 hering, 6 egyéb

Hollandia: 14 minta ⟶ 4 szardinella, 2 fattyúmakréla, 3 hering, 2 makréla és 3 egyéb

Svédország: 10 minta ⟶ 5 hering, 4 spratt és 1 tőkehal

Egyesült Királyság: 24 minta ⟶ 6 makréla, 4 hering, 3 foltos tőkehal, 2 tőkehal és 9 egyéb

Az akvakultúra termékei (tagállamok számára > 5 minta javasolt)

Dánia: 5 minta ⟶ 4 pisztráng és 1 angolna

Németország: 5 minta ⟶ 2 kékkagyló, 2 pisztráng és 1 ponty

Görögország: 7 minta ⟶ 3 durbincs, 2 farkassügér, 1 kékkagyló és 1 egyéb

Spanyolország: 16 minta ⟶ 8 kékkagyló, 3 pisztráng, 1 durbincs, 1 osztriga, 1 ehető szívkagyló és 2 egyéb

Franciaország: 16 minta ⟶ 8 osztriga, 4 kékkagyló, 3 pisztráng és 1 ponty

Olaszország: 14 minta ⟶ 6 kékkagyló, 3 pénzkagyló, 3 pisztráng, 1 farkassügér, 1 durbincs

Hollandia: 7 minta ⟶ 4 kékkagyló, 1 angolna, 1 osztriga és 1 harcsa

Egyesült Királyság: 12 minta ⟶ 9 lazac, 2 pisztráng és 1 fésűkagyló

(4) Tej és tejtermékek: A tejminták legalább 4/5-ét termelői tejből (főleg tehéntejből) kell venni. Szintén helyénvaló, hogy a tehéntejen kívül más tejből vagy tejtermékből is mintát vegyünk (kecsketej stb.).

(5) Tojás: a tyúktojáson kívül a kacsa-, lúd- és fürjtojásból is mintát kell venni.

(6) Olajok és zsírok: helyénvaló, hogy a halolajon kívül a halolajon alapuló táplálék-kiegészítőkből (haltest- és halmájolajokból) is mintavétel történjen.

(7) Zöldségek: főleg leveles zöldségek, de burgonya és más gyökeres és gumós zöldségek is.

Gyümölcsök: bogyókat és epret beleértve.

II. MELLÉKLET

A. **Magyarázat az élelmiszerekben található dioxinok, furánok és dioxinjellegű és más PCB-k vizsgálati eredményeihez alkalmazandó nyomtatványhoz**

1. *Általános információ a vizsgált mintákról*

Ország: a tagállam neve, ahol a vizsgálatot végrehajtották.

Év: a vizsgálat végrehajtásának éve.

Termék: a vizsgált élelmiszer – a lehető legpontosabban jellemezze az élelmiszert.

A forgalmazás helye: az a hely, ahol a mintát (terméket) vették.

Szövet: a termék vizsgált része, pl. zsír vagy izom.

Az eredmények meghatározása: Az eredmények azon az alapon határozandók meg, amelyen a maximális szinteket megállapították (2375/2001/EK tanácsi rendelet). A nem-dioxinjellegű PCB-k esetében a szinteket ugyanezen az alapon ajánlatos meghatározni.

A mintavétel típusa: véletlenszerű mintavétel – a célirányos mintavételből származó vizsgálati eredmények is jelenthetők, de egyértelműen fel kell tüntetni, hogy a mintavétel célirányos volt, és nem feltétlenül a normális háttérszinteket tükrözi.

Módszerek: hivatkozzon az alkalmazott módszerre.

Akkreditáltság: tüntesse fel, hogy a vizsgálati módszer akkreditált-e.

Bizonytalanság (%): a vizsgálati módszerbe beleértendő bizonytalanság százalékértéke.

2. *Specifikus információ a vizsgált mintáról*

A minta száma: a vizsgált termék azonos típusú mintáinak száma. Ha a feltüntetett oszlopok számánál több minta eredményeit kívánja feltüntetni, a nyomtatvány végére írjon új számozott oszlopokat.

A termelés módszere: hagyományos/biotermelés (a lehető legrészletesebben)

Terület: amennyire ide kapcsolódik, a mintavétel körzete vagy régiója lehetőség szerint feltüntetve, hogy vidékről, városról, ipari körzetről, kikötőről, nyílt tengerről stb. van-e szó. *Pl. Brüsszel – város, Földközi-tenger – nyílt tenger.*

Részminták száma: ha a vizsgált minta összesített minta, fel kell tüntetni a részminták számát (egyedek száma). Ha a vizsgálati eredmény csak egy mintán alapul, 1-es számot kell feltüntetni. Az összesített minta részmintáinak száma változhat, ezért kérjük, minden egyes minta esetében tüntesse fel.

Zsírtartalom (%): a minta zsírtartalmának százalékai.

Nedvességtartalom (%): a minta nedvességtartalmának százalékai (ha adott).

3. *Eredmények*

Dioxinok, furánok, dioxinjellegű PCB-k: minden kongener eredményeit ppt-ben – picogram/gram (pg/g) kell jelenteni.

Nem dioxinjellegű PCB-k: minden kongener eredményeit ppb-ben mikrogram/kilogram (μg/kg) kell jelenteni.

LOQ: a legkisebb mérhető szint pg/g-ben vagy μg/kg-ban (a nem-dioxinjellegű PCB-k esetében).

LOD: kimutatási határ pg/g-ben vagy μg/kg-ban (a nem-dioxinjellegű PCB-k esetében).

A vizsgált, de a LOD (kimutatási határ) alatti kongenerek esetében az eredményeket < LOD (a LOD értékként feltüntetve) formában kell jelölni.

A vizsgált, de a LOQ (a legkisebb mérhető szint) alatti kongenerek esetében a mezőt < LOQ (a LOQ értékként feltüntetve) formában kell kitölteni.

A PCB-7-en és dioxinjellegű PCB-ken túlmenően vizsgált PCB kongenerek esetében a PCB kongener számát fel kell tüntetni a nyomtatványon, pl. 31, 99, 110, stb. Ha a minta a kijelölt soroknál több PCB kongener vizsgálatán alapul, írjon be új sorokat a nyomtatvány aljára.

4. *Észrevételek*

Az alkalmazott lipidkivonási módszeren túlmenően ez a hely a benyújtott adatokhoz fűződő további megjegyzésekre van fenntartva.

B. **Nyomtatvány az élelmiszerekben található dioxinok, furánok, dioxinjellegű PCB-k és más PCB-k kongener-specifikus vizsgálati eredményeinek jelentéséhez**

Ország	
Év	
Termék	
A forgalmazás helye	
Szövet	
Eredmények meghatározása	
Mintavétel típusa	
Minta száma	
Termelési módszer	
Terület	
Részminták száma	
Zsírtartalom (%)	
Nedvességtartalom (%)	

Észrevételek
Alkalmazott lipidkivonási módszer

1.	dioxinok és furánok (pg/g)		Kongenerek	TEF	LOD	LOQ	Visszanyerés (%)	Eredmények	TEQ
	Módszerek		2,3,7,8 – TCDD	1					
	Kimutatás		1,2,3,7,8 – PeCDD	1					
	Egység		1,2,3,4,7,8 – HxCDD	0,1					
	Akkreditáltság		1,2,3,6,7,8 – HxCDD	0,1					
	Bizonytalanság (%)		1,2,3,7,8,9 – HxCDD	0,1					
			1,2,3,4,6,7,8 – HpCDD	0,01					
			OCDD	0,0001					
			2,3,7,8 – TCDF	0,1					
			1,2,3,7,8 – PeCDF	0,05					
			2,3,4,7,8 – PeCDF	0,5					
			1,2,3,4,7,8 – HxCDF	0,1					
			1,2,3,6,7,8 – HxCDF	0,1					
			1,2,3,7,8,9 – HxCDF	0,1					
			2,3,4,6,7,8 – HxCDF	0,1					
			1,2,3,4,6,7,8 – HpCDF	0,01					
			1,2,3,4,7,8,9 – HpCDF	0,01					
			OCDF	0,0001					

TEQ-PCDD/PCDF összesen	
Felső határ	
Középső határ	
Alsó határ	

2.	nem orto PCB-k (pg/g vagy ng/kg)		PCB kongenerek	TEF	LOD	LOQ	Visszanyerés (%)	Eredmények	TEQ
	Módszerek		PCB-77	0,0001					
	Kimutatás		PCB-81	0,0001					
	Egység		PCB-126	0,1					
	Akkreditáltság		PCB-169	0,01					
	Bizonytalanság (%)								
3.	mono-orto PCB-k (pg/g vagy ng/kg)		PCB kongenerek	TEF	LOD	LOQ	Visszanyerés (%)	Eredmények	TEQ
	Módszerek		PCB-105	0,0001					
	Detección		PCB-114	0,0005					
	Egység		PCB-118	0,0001					
	Akkreditáltság		PCB-123	0,0001					
	Bizonytalanság (%)		PCB-156	0,0005					
			PCB-157	0,0005					
			PCB-167	0,00001					
			PCB-189	0,0001					

TEQ-PCB összesen	
Felső határ	
Középső határ	
Alsó határ	

NEM DIOXINJELLEGŰ PCB-k

4.	PCB-7 (6) (µg/kg vagy ppb)		PCB kongenerek		LOD	LOQ	Eredmények
	Módszerek		PCB-	28			
	Akkreditáltság		PCB-	52			
	Egység		PCB-	101			
	Bizonytalanság (%)		PCB-	118			
			PCB-	138			
			PCB-	153			
			PCB-	180			

5.	Egyéb PCB-k (µg/kg vagy ppb)		PCB kongenerek		LOD	LOQ	Eredmények
	Módszerek		PCB-				
	Akkreditáltság		PCB-				
	Egység		PCB-				
	Bizonytalanság (%)		PCB-				
			PCB-				
			PCB-				